

Jak rozwiązać spór ze szwedzkim kontrahentem

Piotr Mrowiec, [radca prawny Gdańsk](#), [mediator Gdańsk](#), Rödl & Partner

Przemysław Rogiński, [prawnik Gdańsk](#), Rödl & Partner

Polski przedsiębiorca i szwedzki partner biznesowy mogą zdecydować, które prawo będzie dla nich właściwe przy rozwiązywaniu powstałego między nimi sporu.

Szwecja znajduje się w dziesiątce państw, do których polscy przedsiębiorcy eksportują najwięcej. Dodatkowo zgodnie z raportem Banku Światowego Doing Business 2017, Szwecja została sklasyfikowana na dziewiątym miejscu spośród 190 państw świata, co pozwala ocenić ją jako jedno z najatrakcyjniejszych miejsc w naszym regionie do prowadzenia działalności gospodarczej.

Wymiana handlowa pomiędzy Polską a Szwecją rośnie. Jest ona jednak bez porównania mniejsza niż z naszym największym partnerem handlowym – Niemcami. Niemniej, zgodnie z danymi wskazanymi w raporcie Doing Business 2017, Szwecja posiada bardzo dobrze rozwinięte otoczenie dla prowadzenia biznesu, co każe traktować wprowadzone w Szwecji rozwiązania jako godne zaufania oraz stabilne dla przedsiębiorców tam inwestujących. Zanim jednak polski przedsiębiorca rozpocznie swoją współpracę ze szwedzkim partnerem, z zasady powinien sprawdzić jego wiarygodność.

Sprawdź partnera

Nieodłącznym elementem zawierania nowych kontraktów jest sprawdzenie wiarygodności przyszłego partnera biznesowego. Niewielki rekonesans może uchronić przed oszustami czy bankrutami, pozwala uniknąć straty pieniędzy, zszarganych nerwów i wieloletnich procesów sądowych. Niewątpliwie najprostszą i najwygodniejszą metodą jest zlecenie tego osobie, która nie tylko zna język szwedzki, ale także orientuje się w prawie i rynku szwedzkim. Jeżeli jednak nie mamy takiej możliwości, możemy poszukać informacji w Internecie na własną rękę. Najbardziej wiarygodnym źródłem internetowym jest strona www.bolagsverket.se prowadzona przez szwedzki odpowiednik polskiego Krajowego Rejestru Sądowego – Szwedzki Urząd Rejestracji (szw. Bolagsverket; ang. Swedish Companies Registration Office). W rejestrze można nieodpłatnie sprawdzić podstawowe dane szwedzkiego kontrahenta, a za dodatkową opłatą, wahającą się w przedziale 40 – 100 sek (koron szwedzkich) można dokonać zakupu rocznych raportów, zaświadczeń o wpisie do rejestru, statutów, raportów okresowych i planów finansowych. Możemy też uzyskać informacje o szwedzkich partnerach biznesowych za pomocą zapytań skierowanych do polskiego konsulatu, zagranicznej izby handlowej z siedzibą w Polsce, czy wywiadowni gospodarczej.

Zawarcie umowy z kontrahentem

Po sprawdzeniu potencjalnego szwedzkiego kontrahenta, czas przystąpić do negocjacji i zawarcia umowy. Często bywa, iż po zawarciu umowy mogą powstać na jej tle rozbieżności, prowadzące do powstania sporu. Jeżeli spór powstanie pomiędzy polskim a szwedzkim podmiotem, będziemy mieli do czynienia z tzw. sporem transgranicznym. Zanim polski przedsiębiorca podpisze umowę, powinien wiedzieć, że ma wpływ na wybór prawa stosowanego do rozwiązania konfliktu, oraz ma możliwość współdecydowania, przed którym sądem spór będzie rozstrzygany.

Wybór prawa

Biznesowi partnerzy z Polski i Szwecji przy zawarciu umowy, mogą zdecydować, które prawo będzie dla nich właściwe przy rozwiązywaniu powstałego między nimi sporu. Umożliwia to Rozporządzenie Rzym I dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań umownych. Przez przyzmat klauzuli wyboru prawa, strony mogą ustalić, że prawem właściwym do rozstrzygnięcia sporu będzie np. prawo polskie.

Jeżeli polski przedsiębiorca oraz jego szwedzki partner biznesowy nie skorzystaliby z klauzuli wyboru prawa i nie zawarliby jej w umowie, to dalej zastosowanie znajdzie Rozporządzenie Rzym I. Zgodnie z zasadami przewidzianymi w Rozporządzeniu, w przypadku sprzedaży towarów, prawem właściwym będzie prawo, gdzie sprzedawca ma miejsce zwykłego pobytu (swoją siedzibę).

Przykład

Polski przedsiębiorca z siedzibą w Bydgoszczy produkujący sprzęt gospodarstwa domowego sprzedał szwedzkiej firmie z siedzibą w Sztokholmie swoje towary za cenę 100 000 zł. Polski przedsiębiorca w całości wywiązał się z zobowiązania. Niestety, ale jego szwedzki partner nie zapłacił należnego wynagrodzenia na czas. Sprzedawca ma siedzibę w Bydgoszczy, zastosowanie będą miały przepisy prawa polskiego.

W odniesieniu do podanego przykładu sprzedaży artykułów gospodarstwa domowego, należy podkreślić, że Polska oraz Szwecja podpisały Konwencję wiedeńską o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów z roku 1980 (dalej jako CISG lub Konwencja). Z tego względu niezależnie od prawa, które będzie właściwe – polskie czy szwedzkie, zastosowanie znajdą przepisy CISG, jako element polskiego i szwedzkiego porządku prawnego. Wracając do przykładu sprzedanych do Sztokholmu artykułów gospodarstwa domowego przez bydgoskiego przedsiębiorcę, nawet w przypadku wyboru prawa polskiego jako prawa właściwego dla umowy, tak kwestie dotyczące obowiązków sprzedającego i kupującego, sprecyzowane w CISG, podlegają rozstrzygnięciu w oparciu o przepisy Konwencji. Pozostałe zagadnienia, takie jak: przeniesienie prawa własności, skuteczność zastosowanych klauzul, odsetki itp. będą regulowane i rozpoznawane przez prawo właściwe, tj. prawo polskie lub prawo szwedzkie. Strony posiadają też możliwość wyłączenia stosowania przepisów CISG, dzięki czemu całość postanowień umownych może być rozpoznawana tylko za pomocą prawa wybranego przez strony.

Wybór sądu

Polski przedsiębiorca z Bydgoszczy oraz szwedzka firma ze Sztokholmu posiadają opcję wskazania sądu do rozstrzygnięcia sporu powstałego między nimi. Przez pojęcie sądu w Szwecji należy rozumieć – oprócz sądów powszechnych- także służbę komorników (szw. kronofogdemyndigheten) w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazu zapłaty (szw. betalningsföreläggande) i pomocy (szw. handräkning). Zawarcie klauzuli wyboru sądu umożliwi rozporządzenie Bruksela I BIS. Strony transakcji mogą ustalić, że sądem właściwym dla sporów powstałych na podstawie zawartej umowy będzie np. sąd w Gdańsku. Z punktu widzenia polskiego sprzedawcy artykułów AGD jest to o tyle atrakcyjne, że postępowanie będzie prowadzone przed polskim sądem. Tym samym, bydgoska firma nie będzie zmuszona do przedkładania dokumentów w innym języku niż polski. Dodatkowo dość bliska odległość z Bydgoszczy do Gdańska pozwoli na zaoszczędzenie kosztów oraz czasu, które byłyby znacznie większe w przypadku prowadzenia sprawy przez sąd szwedzki.

Gdyby jednak polski i szwedzki kontrahent nie zawarły w umowie klauzuli wyboru sądu, pomocne będzie ustalenie sądu właściwego w oparciu o rozporządzenie Bruksela I BIS. W opisanym przykładzie determinujące będzie miejsce dostarczenia towaru. Skoro artykuły AGD miały zostać dostarczone przez polskiego przedsiębiorcę do Sztokholmu, tak sądem właściwym dla obu stron byłby sąd w Sztokholmie.

Dla stron jest ważne, by zwracać uwagę czy w umowie zamieszczono klauzulę arbitrażową. W przypadku jej zawarcia, rozstrzygnięcie danej sprawy zostaje oddane rozwiązaniu przez wskazany sąd arbitrażowy, a nie sąd powszechny w danym kraju. Co do zasady zaletą takiego postępowania jest jego odformalizowanie. Spór przed sądem arbitrażowym zazwyczaj przebiega szybciej niż przed sądem. Jednocześnie, zostaje wyłączona możliwość przeniesienia sporu do sądów powszechnych. Jest to częsty sposób rozwiązywania konfliktów w relacjach gospodarczych. Popularnym sądem arbitrażowym wybieranym przez szwedzkich przedsiębiorców jest Instytut Arbitrażowy przy Sztokholmskiej Izbie Handlowej (szw. Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, ang. Arbitration Institute at the Stockholm Chamber of Commerce). Niemniej, arbitraż nie zawsze będzie aż tak optymalny, ponieważ mogą z nim się wiązać znaczne wydatki. Przy szacowaniu, na jakie koszty może się narazić przedsiębiorca w przypadku wyboru w umowie jako sądu arbitrażowego Instytutu Arbitrażowego w Sztokholmie, warto skorzystać z kalkulatora ze strony <http://sccinstitute.com/dispute-resolution/calculator/>. Jest to oficjalna strona sztokholmskiego Instytutu Arbitrażowego.

Jeżeli w naszym przykładzie polski i szwedzki kontrahent zamieściliby klauzulę arbitrażową, to przy założeniu, że spór toczyłby się o 23.000 euro (około 100 000 zł), a do rozstrzygnięcia sporu potrzebny byłby jeden arbiter to koszty postępowania oraz wydatki byłyby uśrednione i wiązałyby się to z wypłatą aż 12 650 euro powiększonych o podatek VAT przeznaczone na koszty prowadzenia postępowania przez sąd arbitrażowy.

Jest to dość duża suma i razem z podatkiem VAT, stanowiłaby ponad 50 proc. żądanej przez polskiego przedsiębiorcę kwoty. Z czego aż 8000 euro stanowiłoby uśrednione wynagrodzenie dla jednego arbitra. Już na etapie zawierania umowy warto zwrócić uwagę czy kontrahent nie dąży do związania nas zapisem na sąd polubowny, żeby- być może – ostudzić nasz przyszły zapał do wejścia w kosztowny proces arbitrażowy.

Postępowanie sądowe w Szwecji

Przypuśćmy jednak, że strony w zawartej umowie dokonały wyboru prawa szwedzkiego. Sądem właściwym także będzie sąd szwedzki. Wtedy polski przedsiębiorca będzie musiał złożyć odpowiednio przygotowany w języku szwedzkim pozew do właściwego szwedzkiego sądu. Wiąże się to z wymogiem znajomości szwedzkiego systemu prawnego. Po pierwsze, konieczne będzie ustalenie, który sąd będzie właściwy. W celu zainicjowania sporu należy

wnieść pozew do sądu I instancji, czyli do Tingsrätt. Zazwyczaj postępowanie powinno trwać od 6 do 12 miesięcy. Jest to czas szacunkowy i w zależności od skomplikowania sprawy, może ulec skróceniu lub przedłużeniu. Trzeba się liczyć z uiszczeniem niezbędnych opłat sądowych, które powinny się wahać w przedziale od 900 sek (około 400 zł) do 2,800 sek (około 1260 zł). Ponadto, niezbędna może się okazać pomoc szwedzkiego prawnika. Co prawda przymus adwokacki jest nieznanym prawu szwedzkiemu (wyjątkami są niektóre sprawy rodzinne oraz karne), ale znajomość systemu prawnego oraz języka szwedzkiego powinny przemówić za wyborem jego zatrudnienia. Jeżeli nie zgodzimy się z wyrokiem sądu I instancji, przysługuje nam odwołanie do sądu II instancji – Hovrätt.

Europejski nakaz zapłaty

Warto wskazać, że polski przedsiębiorca na podstawie przepisów unijnych ma możliwość szybszego wyegzekwowania swoich należności. Mowa tutaj o europejskim nakazie zapłaty. Jest to procedura stanowiąca dodatkowy i fakultatywny środek dla wierzyciela, który jednocześnie nadal posiada możliwość rozpoczęcia postępowania zgodnie z prawem krajowym. Na podstawie europejskiego nakazu zapłaty, polski wierzyciel może dochodzić spłaty swoich należności od podmiotów mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim, w tym w Szwecji (wyjątkiem jest domaganie się roszczeń przeciwko duńskim podmiotom). Procedura opiera się na formularzach i jest znacznie uproszczona. Jest do tego pomocna dla wierzyciela w celu odzyskania swoich należności. Pamiętać należy, że procedura ENZ może znaleźć zastosowanie w celu dochodzenia roszczeń bezspornych, co oznacza, że dotyczy ona prostych sprawach windykacyjnych. Towar (niewadliwy) został dostarczony, a kupujący nie zapłacił umówionej ceny.

Zgodnie z Brukselą I BIS, co do zasady pozew należy złożyć do właściwego sądu w państwie, gdzie pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę. W odniesieniu do naszego przykładu, w przypadku braku wyboru sądu – będzie to sąd w Sztokholmie. Ale dzięki klauzuli wyboru sądu, możliwe jest wskazanie jako sądu właściwego sądu polskiego, co w konsekwencji umożliwi złożenie pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty właśnie w polskim sądzie. Od wydanego nakazu zapłaty można wnieść sprzeciw. W przypadku jego złożenia, europejski nakaz zapłaty traci moc, a sąd rozpoznaje sprawę we właściwym trybie. Dlatego też, jeżeli nakaz zostałby wydany przez sąd szwedzki, a dalej zostałby złożony do niego sprzeciw, to zwyczajne postępowanie sądowe będzie miało swój bieg w Szwecji. By ominąć spełnienie się takiego scenariusza, polski przedsiębiorca tym bardziej powinien zainteresować się zawarciem korzystnej dla niego klauzuli wyboru sądu.

Podsumowując, polski przedsiębiorca przed zawarciem umowy ze szwedzkim kontrahentem powinien sprawdzić jego wiarygodność. Kolejno, powinien mieć wiedzę, że może wpłynąć na to, jakie prawo oraz jaki sąd będą właściwe do rozstrzygnięcia sporu. Wiedza odnośnie przewidywanych kosztów, jakie będą konieczne z prowadzeniem postępowania sądowego w Szwecji, w Polsce albo przed sądem arbitrażowym będą pomocne przy wyborze optymalnej ścieżki w przypadku zaistnienia konfliktu prawnego ze szwedzkim partnerem biznesowym.

Informacja o firmach

Najbardziej wiarygodnym źródłem internetowym zawierającym informacje o szwedzkich przedsiębiorstwach jest strona www.bolagsverket.se prowadzona przez szwedzki odpowiednik polskiego Krajowego Rejestru Sądowego- Szwedzki Urząd Rejestracji (szw. Bolagsverket; ang. Swedish Companies Registration Office).

Arbitraż

Popularnym sądem arbitrażowym wybieranym przez szwedzkich przedsiębiorców jest Instytut Arbitrażowy przy Sztokholmskiej Izbie Handlowej (szw. Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, ang. Arbitration Institute at the Stockholm Chamber of Commerce).

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/306029991-Jak-rozwiazac-spor-ze-szwedzkim-kontrahentem.html#ap-1>